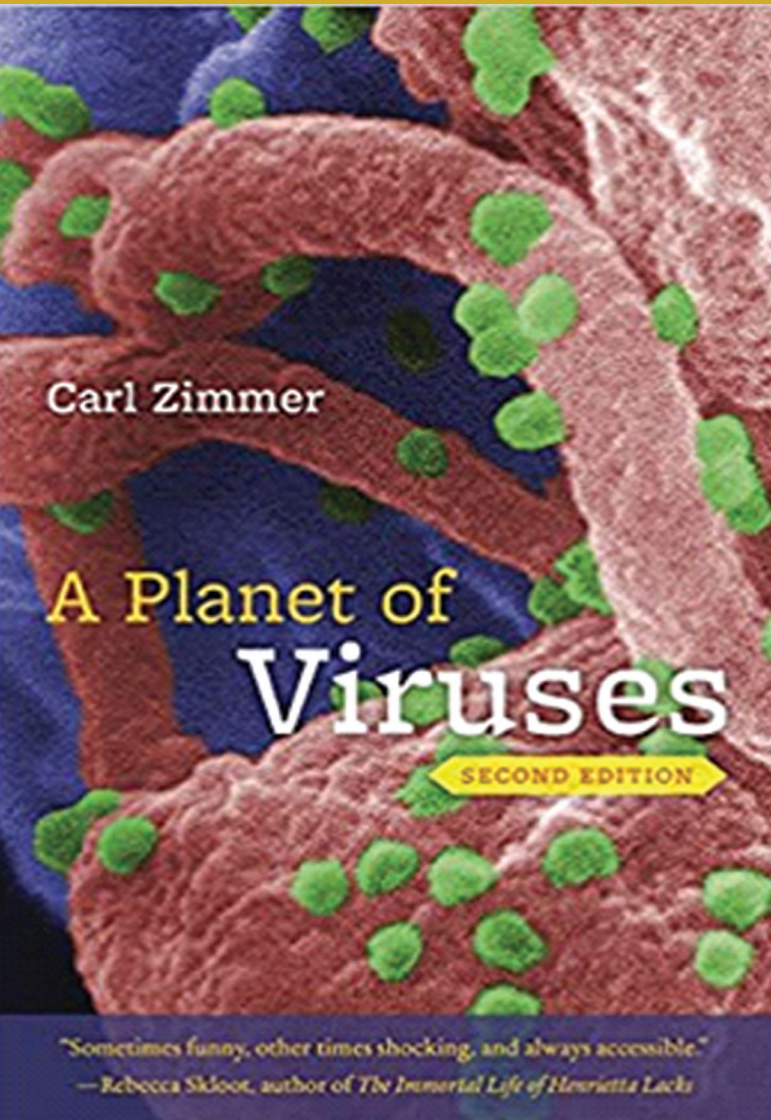

معرفی کتاب

معرفی کتاب سیاره ویروس‌ها

A Book Introduction: A Planet of Viruses

سجاد حفیظی بارجین

دانشجوی کارشناسی ارشد مهندسی زیست پزشکی دانشگاه تربیت مدرس

Sajjad.hafizi@gmail.com

مقدمه

کارل زیمر کیست؟

کارل زیمر (Carl Zimmer) روزنامه‌نگار و نویسنده علمی اهل ایالات متحده آمریکا است. وی در نشریات مهمی از جمله نیویورک تایمز درباره‌ی علوم زیستی و تکامل جانداران می‌نویسد. وی از برجسته‌ترین روزنامه‌نگاران و نویسندگان علم در جهان است. او در سال ۱۹۸۷ از دانشگاه ییل در رشته‌ی زبان انگلیسی در مقطع کارشناسی فارغ‌التحصیل شد. سپس کار خود را در نشریه‌ی علمی Discover آغاز کرد. او سپس این نشریه را ترک کرد و نوشتن درباره‌ی علم برای نیویورک تایمز را از سال ۲۰۰۴ آغاز کرد. وی هم‌اکنون در کنیتیک آمریکا زندگی می‌کند و گونه‌ای از کرم نواری به افتخار او *Acanthobothrium zimmeri* نام‌گذاری شده است. مقاله‌ها و سایر اطلاعات مربوط به کارل زیمر در تارنمای شخصی‌اش از carlzimmer.com در دسترس است.

تصویر ۱. کارل زیمر نویسنده کتاب سیاره ویروس‌ها

اسفندماه ۹۸ بود. دانشجوی ترم آخر کارشناسی در پردیس دانشکده‌های فنی دانشگاه تهران بودم. کلاس‌های دانشگاه به‌تازگی شروع شده بود و همه‌چیز عادی بود. دست دادن و روبوسی با دوستان، بیرون رفتن و تفریح کردن به‌صورت عادی جریان داشت. در یکی از شب‌های اوایل اسفندماه اعلام شد به دلیل شیوع ویروس کرونا در کشور، تمامی مراکز آموزشی، تجاری و اداری تا اطلاع بعدی تعطیل هستند. کمی ترس و هیجان باعث شده بود به خانه برگردیم و خودمان را قرنطینه کنیم. حتی بدبین‌ترین دوستان و آشنایان هم فکر نمی‌کردند که این تعطیلات بیش از یک الی دو هفته طول بکشد؛ اما در کمال ناباوری این تعطیلات طولانی و طولانی‌تر شد تا سال جدید شمسی فرارسید.

با شروع سال ۱۳۹۹ ترس مردم نسبت به این ویروس دو چندان شد. سیاستمداران کشورهای مختلف اسم‌های مختلفی بر روی این بلاای آسمانی گذاشتند و سیاست‌های مختلفی در مقابل این ویروس در نظر گرفتند. سیاست‌هایی که مسئول حفظ جان میلیون‌ها نفر بود. واقعاً چه اتفاقی باعث زندانی شدن میلیون‌ها نفر از انسان‌ها در خانه‌هایشان برای این مدت طولانی شده است؟ آیا شیوع این ویروس انتقام طبیعت از انسان بود یا یک جنگ زیستی علیه انسان‌ها یا حتی قشر یا نژاد خاصی از انسان‌ها؟

افرادی که آشنایی کمی با زیست‌شناسی داشتند و با ماهیت ویروس‌ها آشنا نبودند، آن را بلاای آسمانی نامیدند و برخی آن را دروغین خطاب کردند و در این مدت تئوری‌های توطئه‌ی مختلفی برای این بیماری در میان مردم شکل گرفت و این موضوع سبب شد «شبه‌علم» حضورش را بار دیگر در میان تفکرات مردم نشان دهد. من در این مدت شروع به جستجو در اینترنت کردم تا حداقل با ماهیت کلی این ویروس آشنا شوم. وقتی به پایگاه‌های اینترنتی برای خواندن مقالات علمی درباره‌ی این ویروس مراجعه می‌کردم با انبوهی از مقالات درباره ویروس کرونا مواجه می‌شدم! بیشتر مقالات تخصصی بودند و کمک چندانی به من نمی‌کردند. تا اینکه در یکی از کتاب‌فروشی‌های موردعلاقه‌ی خودم در شهر (که به‌تازگی بازگشایی شده بود) کتابی با نام «سیاره ویروس‌ها» نوشته‌ی آقای کارل زیمر و ترجمه‌ی کاوه فیض‌الهی به چشمم خورد. این کتاب دقیقاً همان چیزی بود که مدت‌ها به دنبال آن بودم. توضیح ساده در مورد تکامل ویروس‌ها و تاریخچه‌ی کشف آن‌ها که توجه هر خواننده‌ی علاقه‌مند به علم زیست‌شناسی را به خود جلب می‌کرد. در ادامه درباره‌ی این کتاب بیشتر توضیح خواهم داد.

سیاره ویروس‌ها

که نخستین کشف ویروس در جهان معروف است، آشنا می‌شویم. در بخش اول با عنوان «یاران قدیمی» با راینو ویروس‌ها که عامل بیماری سرماخوردگی است و آنفولانزا و ویروس پاپیلوما ی انسان که می‌تواند عامل بیماری سرطان باشد آشنا می‌شویم. همان‌طور که از نام این بخش پیداست در این بخش بیشتر با ویروس‌هایی آشنا می‌شویم که قدمت طولانی‌ای در تاریخ بشر دارند.

در بخش دوم با عنوان «همه‌جا، در همه‌چیز» با ویروس‌های آلوده‌کننده‌ی باکتری‌ها و ویروس‌های اقیانوس‌ها و رتروویروس‌ها آشنا می‌شویم. اقیانوس‌هایی که زمانی کسی متصور نمی‌شد می‌تواند منبع گسترده‌ای از ویروس‌ها باشند، امروزه یکی از منابع بزرگ ویروس‌ها شناخته می‌شوند.

در بخش پایانی با عنوان «آینده‌ی ویروسی» با خاستگاه ویروس‌ها آشنایی گسترده‌تری پیدا می‌کنیم و ویروس ابولا و سرگذشت آبله را به تفصیل می‌خوانیم.

در انتهای کتاب با ویروس‌های غول‌پیکر آشنا می‌شویم. ویروس‌هایی که ابعاد جدیدی از این خانواده از موجودات را به ما نشان می‌دهند [2].

توضیحاتی درباره‌ی ترجمه‌ی این کتاب

توضیحات شفاف زیمر و داستان‌های جذابی که تعریف می‌کند نشان‌دهنده‌ی آن است که حیات جانوران به‌خصوص انسان‌ها و ویروس‌ها عمیقاً به هم گره‌خورده‌اند. ویروس‌ها به پیدایش اولین شکل‌های زندگی کمک می‌کنند و در مقابل مسئول بسیاری از ویران‌کننده‌ترین بیماری‌ها هستند و قرن‌ها به کنترل سرنوشت ما ادامه می‌دهند.

مترجم کتاب، کاوه فیض‌اللهی، پیوسته‌هایی از سایر مقاله‌های زیمر به آن افزوده است که به غنی‌تر شدن آن کمک بسیاری کرده است. در این بخش بررسی آخرین نتایج پژوهش‌های محققان و دانشمندان درباره‌ی ویروس‌هایی نظیر هانتاویروس، ابولا، سرخک، زیکا و کرونا که ممکن است در متن اصلی کتاب کمتر به آن پرداخته شده باشد، با جدیدترین به‌روزرسانی‌ها قرار دارد. پیوسته‌های مربوط به ویروس کرونا دید به‌نسبت کاملی از نتایج و روند پژوهش‌های محققان دنیا برای شناخت و درمان مبتلایان به این ویروس به ما می‌دهد.

یکی از جالب‌ترین پیوسته‌های مربوط به ویروس کرونا، پیوست «راه‌های رسیدن به واکسن» است که به بررسی انواع واکسن کرونا و نحوه‌ی عملکرد آن‌ها می‌پردازد. ترجمه‌ی روان و زیبای کاوه فیض‌اللهی و کیفیت چاپ مطلوب انتشارات فرهنگ نشر نو، لذت مطالعه‌ی این کتاب را دوچندان کرده است. این کتاب با توجه به توضیحات کاملی که مترجم در پاورقی‌ها و پیوسته‌های کتاب آورده است، خواننده را از هر پیش‌نیازی جهت مطالعه‌ی این کتاب بی‌نیاز می‌کند.

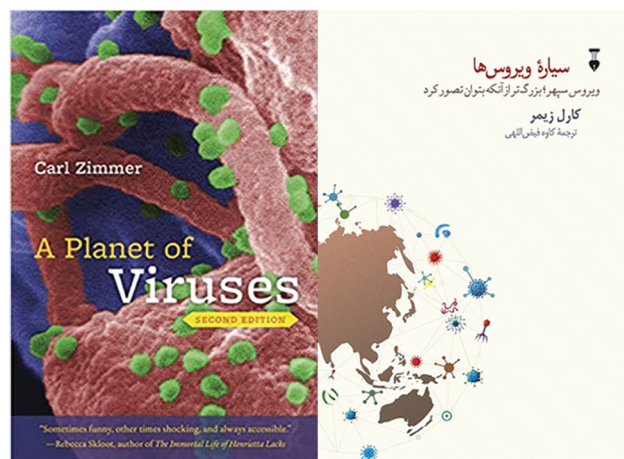
اگر شما هم همانند من به مطالعه درباره‌ی این موجودات علاقه دارید، به هیچ‌وجه این کتاب را از دست ندهید.

منابع

1. Zimmer, C. 2011. A Planet of Viruses. Chicago: University of Chicago Press.
2. <https://www.theguardian.com/books/2012/may/08/planet-of-viruses-carl-zimmer-review>

همه‌گیری کرونا بیش از هر چیز آسیب‌پذیری انسان را بیش‌ازپیش یادآور می‌شود. انسان در طول تاریخ با همه‌گیری‌های گوناگونی مواجه شده است که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به همه‌گیری آنفولانزای اسپانیایی در سال ۱۹۱۸ اشاره کرد. این بیماری نزدیک به نیم میلیارد نفر را مبتلا کرد و جان ۵۰ میلیون نفر از آن‌ها را گرفت. بعد از آن همه‌گیری‌های کوچک‌تری نیز رخ دادند اما از نظر تلفات هیچ‌کدام به پای آنفولانزای اسپانیایی نرسیدند. همه‌گیری سال‌های اخیر کرونا بار دیگر حضور موجوداتی به نام ویروس را یادآور شد. موجوداتی بسیار کوچک‌تر از کوچک‌ترین سلول‌ها که نه کاملاً جاندار است و نه کاملاً بی‌جان که به تنهایی و بدون استفاده از امکانات سلول میزبان قادر به زندگی مستقل نیست ولی سیاره‌مان را به گروگان گرفته‌اند و جمعیت زیادی را به کام مرگ کشانده‌اند. موجودی که قادر است در انتخاب نشدن بزرگ‌ترین سیاستمداران در انتخابات تأثیرگذار باشد و اقتصاد جهان را به چالش بکشد. همه‌گیری ویروس کرونا اولین همه‌گیری تاریخ نبوده و آخرین نیز نخواهد بود. دانستن نکاتی درباره‌ی ماهیت ویروس‌ها و تنوع آن‌ها باعث می‌شود با دید گسترده و منطقی‌تری به مقوله‌ی همه‌گیری، به‌خصوص همه‌گیری‌های ویروسی نگاه کرد و موجب می‌شود تحت تأثیر تبلیغاتی که برخی سودجویان در دوران همه‌گیری برای داروها و شیوه‌های درمانی نامعتبر و غیرعلمی خود می‌کنند قرار نگیرد.

همه‌گیری کرونا بار دیگر نشان داد همچنان افرادی وجود دارند که ادعای برخی افراد در سال ۱۲۲۷ شمسی (در این سال به فرمان امیرکبیر واکسناسیون عمومی آبله اجباری شد) را تکرار می‌کنند که واکسن علت راه‌یابی جن به خون انسان است. اگرچه امروزه این دیدگاه از وجود جن در واکسن به وجود ردیاب در آن ارتقا پیدا کرده است.

تصویر ۲. تصویر جلد کتاب نسخه‌ی اصلی و ترجمه‌شده‌ی سیاره ویروس‌ها

بخش‌های کتاب

کارل زیمر ترتیب کتاب را به شکلی زیبا و حرفه‌ای در سه بخش به نگارش در آورده است. ابتدا در بخش مقدمه با ویروس موزاییک توتون